

Téma:

**SZAKPOLITIKAI TANULMÁNY-
Környezetvédelem**

Időszak:

2012.május

Dátum:

2012. július 31.

SZÁZADVÉG
ALAPÍTVÁNY

SZÁZADVÉG
GAZDASÁGKUTATÓ KFT.

STRATEGOPOLIS
KOMMUNIKÁCIÓS TÁRSASÁG ÉS STRATÉGIAI ELEMZŐ KFT.

Az anyag az NFM_SZERZ/378/1 (2012) számú
szerződés teljesítésére készült

MEGHOZOTT INTÉZKEDÉSEK	1
A KÖRNYEZETVÉDELMI TERMÉKDÍJ-RENDSZER	1
<i>Intézkedés</i>	1
<i>Fogadtatás és hatások.....</i>	1
<i>SWOT elemzés.....</i>	3
NEMZETKÖZI HULLADÉKSZÁLLÍTÁST ELLENŐRZŐ AKCIÓ	5
<i>Intézkedés</i>	5
<i>Fogadtatás és hatások.....</i>	5
<i>SWOT elemzés.....</i>	6
TERVEZETT INTÉZKEDÉSEK.....	7
A HULLADÉKRÓL SZÓLÓ TÖRVÉNYJAVASLAT ÉS VÉGREHAJTÁSI RENDELETEI	7
<i>Intézkedés</i>	7
<i>Fogadtatás és hatások.....</i>	7
<i>SWOT elemzés.....</i>	9
KORMÁNYRENDELET-TERVEZET A BIOÜZEMANYAG-TERMELÉS SZABÁLYOZÁSÁRÓL	11
<i>Intézkedés</i>	11
<i>Fogadtatás és hatások.....</i>	11
<i>SWOT elemzés.....</i>	11
KORMÁNYRENDELET-TERVEZET A MEGÚJULÓ ENERGIA BERUHÁZÁSOK TÁMOGATÁSÁRÓL	12
<i>Intézkedés</i>	12
<i>Fogadtatás és hatások.....</i>	12
<i>SWOT elemzés.....</i>	13
A GÉNTÉCHNOLÓGIAI TEVÉKENYSÉGRŐL SZÓLÓ 1998. ÉVI XXVII. TÖRVÉNY MÓDOSÍTÁSÁRÓL SZÓLÓ TÖRVÉNYJAVASLAT	14
<i>Intézkedés</i>	14
<i>Fogadtatás és hatások.....</i>	15
<i>SWOT analízis.....</i>	15
KÜLPOLITIKA ÉS NEMZETKÖZI KITEKINTÉS	17
Az EU TÖBBÉVES PÉNZÜGYI KERETÉNEK KÖRNYEZETVÉDELMI VONATKOZÁSAI	17
Az EURÓPAI UNIÓ ENERGIAHATÉKONYSÁGI IRÁNYELVE.....	17
VÍZÜGYI EGYÜTTMŰKÖDÉS SZAÚD-ARÁBIÁVAL	17

Meghozott intézkedések

A környezetvédelmi termékdíj-rendszer

Intézkedés

A 2011 júliusában elfogadott környezetvédelmi termékdíjról szóló jogszabály 2012. január elsejétől tette kötelezővé az érintett cégek számára a termékdíj fizetését, a szelektív hulladék gyűjtésének koordinálását pedig egy állami szervezetre, az Országos Hulladékgazdálkodási Ügynökségre (OHÜ) bízta. A mintegy 50 főt foglalkoztató és félszáz körüli projektet kezelő társaság egyetlen állami szervezetként irányítja a termékdíj-köteles hulladékok begyűjtését és hasznosítását. A 2012. évi költségvetési törvény értelmében a szervezet a kért 26 milliárd forintos keret helyett 16,5 milliárd forintból gazdálkodhat. A 2012 áprilisában megjelenő rendelettervezetek szerint a jövőben az újrahasznosítható csomagolószereket cégenként és fajtanként is nyilvántartaná az Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főfelügyelőség. A nyilvántartásba vételért csomagolószereenként 80 ezer forint igazgatási szolgáltatási díjat kell fizetni. A környezetvédelmi termékdíjról szóló törvény végrehajtási rendeletének módosítása szerint a főfelügyelőségnek az újrahasznosítható csomagolószereket két csoportosításban is nyilván kell tartania, mely nyilvántartást a főfelügyelőség a honlapján teszi közzé.

Fogadtatás és hatások

Májusban újabb szakmai alapú kritikai megállapítások jelentek meg az új környezetvédelmi termékdíj-rendszerrel kapcsolatban, mely elsősorban az átalakítás miatt jelentős piacvesztést szenvedett korábbi koordinátor társaságok részéről. A legnagyobb hazai szelektív hulladékgyűjtést és hasznosítást koordináló társaság, az Öko-Pannon Kft. nyilvánosságra hozta annak a felmérésének az eredményeit, amelyet az új termékdíjas szabályozás első negyedévének tapasztalatai alapján készítettek.¹ A szervezet által megkérdezettek szerint a szabályozás előnyös helyzetbe hozta a hazai gyártókkal szemben az importot. A kötelezettek nagy részénél jelentősen növekedett az adminisztráció, export esetén nehézkessé vált és időben kitolódott a termékdíj visszaigénylése, emellett bonyolultabbá vált a termékek Csomagolási Katalógus szerinti besorolása. A felmérésben megkérdezett cégek szinte mindegyike szerint az új termékdíj törvény hátrányosan érinti őket azáltal, hogy nagyobb fizetési terhet ró rájuk, viszont ezzel együtt az adminisztráció is nőtt, a Csomagolási Katalógus (CSK) megjelenésével pedig még bonyolultabbá vált a feladatuk. A cégek feladata lett az új informatikai és elszámolás kialakítása, a vállalatirányítási rendszerük módosítani. Az átvállalás rendszere bonyolultabbá vált, azonban

¹ <http://www.okopannon.hu/index.php?id=ID12020103>

egyszerűsödés jelentkezett azon cégek körében, akik bizonyos anyagfajták esetében kikerültek a kötelezetti körből. Kritikaként leginkább az került megfogalmazásra az érintettek részéről, hogy a szabályozás hátrányos helyzetbe hozza a magyar csomagolószert gyártókat az importőrökkel szemben. A jogszabály értelmezésével kapcsolatos polémia leginkább a csomagolási kódok megállapításából, a fogalmak értelmezéséből, vagyis alapvetően a jogszabály kidolgozatlanosságából és ellentmondásosságából adódtak. A cégek konkrét példák hiányában nehezen képesek eldönteni, mi számít csomagolószernak, csomagolóanyagnak vagy éppen csomagolóeszköznek, ezért az sem egyértelmű, hogy ki tekinthető végfelhasználónak. A kötelezettek szerint az is kifogásolható, hogy nem volt elegendő idő felkészülni az új szabályzásra, ugyanis a végleges jogszabályt december utolsó napján fogadták el, ezért a cégek bizonytalan körülmények közt kezdték el az újévet.

A termékdíjas szabályozás gyakorlati alkalmazását illetően általánosságban megállapítható, hogy a jogszabály gyakran nem egyértelműen fogalmaz, az értelmezési kérdésekre pedig a NAV sem képes kielégítő válaszokat adni. A válaszolók fele hivatalos állásfoglalást kért, de a gyakorlatban használható választ a felmérésben résztvevők közül alig kaptak. A gyakorlati problémák közé sorolható az átvállalások kérdése, az újrahasználható csomagolószerek listájának hiánya, a CSK kódok alkalmazása, valamint a visszaigénylés. A cégek szerint a jelenlegi termékdíjas szabályzás versenyhátrányt okoz számukra, főként az import beszerzéssel és a szomszédos országokban működő cégekkel szemben fejt ki az intézkedés a negatív hatásait, emellett pedig jelentős problémát okoz az adminisztrációs terhek gyarapodása. Sokaknak nehézséget jelent, hogy a csomagolás helyett a csomagolószert lett termékdíj-köteles, ebből következően a nyilvántartási rendszereket is át kell alakítani, amelynek szintén költségvonzatai vannak. Az Öko-Pannon Kft. szerint több vállalkozás az év elején hetekig szüneteltette kényszerűen a számlázást, amíg az új rendszert kialakították. Az exportáló cégeknek pedig az okozott gondot, hogy a már megfizetett termékdíjat csak jóval később igényelhetnék vissza, mindez pedig finanszírozási problémákhoz vezetett. A legtöbb cég azt nyilatkozta, hogy a megemelkedett termékdíj hatására elkerülhetetlen az áremelkedés, mivel a többletköltségek az árakba kerülnek beépítésre.

Azoknál a cégeknél, akik bizonyos csomagolószerek esetében kikerültek a kötelezetti körből, némileg csökkent az adminisztráció, viszont a cégek nagy többségét jelentős adminisztrációs tehernövekedés sújtja. A cégek számára a legtöbb többletmunkát a nyilvántartási rendszer bonyolódása, az átvállalási szerződések megkötése és követése, valamint a CSK kódok szerinti besorolás jelenti. A felmérésben szereplő cégek mintegy fele élt az átvállalás lehetőségével. A fizetendő termékdíj összegére vonatkozóan széles skálán szórva érkeztek a válaszok. Majdnem minden cégnek emelkedtek a fizetési terhei, a növekedés mértéke azonban a néhány százaléktól egészen a tízszeres emelkedésig akadt példa: átlagosan 250 százalékos díjtétel növekedéssel kellett számolniuk. A Termékdíj törvénnyel és végrehajtási rendeleteivel kapcsolatos javaslatok két csoportra bonthatók. A cégek mintegy fele a korábbihoz hasonló szabályzást támogatná, amely a hasznosítási célkitűzés teljesítésén

alapuló termékdíj mentességére épül, és amelyben a koordináló szervezetek segítenek ellátni a bevételekkel kapcsolatos feladatokat. A megkérdezett cégek másik fele a hatályos szabályok legkifogásoltabb pontjait módosítanák: a CSK kódok felülvizsgálata, az átvállalási lánc megszakadásának elkerülése, a termékdíjtételek jelentős csökkentése, a kereskedelmi csomagolás megszüntetése, a csomagolásra vonatkozó kötelezettség visszaállítása.

A nemzetközi szakmai szintén tovább folyt a Vidékfejlesztési Minisztérium és az Európai Csomagolási Hulladék Hasznosítást Koordináló Szervezetek Szövetségének (PRO EUROPE) kemény hangnemű vitája. A PRO EUROPE a vidékfejlesztési miniszternek írt levelében utasította vissza azokat a vádakat, amelyekkel a környezetvédelmi államtitkár illetve az ernyőszervezetet: a PRO EUROPE által jutott milliárdokhoz, hogy csupán a látszatát tartották fenn a szelektív hulladékgyűjtés finanszírozásának és az újrahasznosítás folytatásának, illetve tagjai közt megtalálhatók olyan cégek is, amelyek Magyarországon a korábbi időszakban hozzájárultak a közpénzek kizsákmányolásához. Ezek a vádak azt követően láttak napvilágot, miután nyilvánosságra került, hogy a szervezet tíz másik, az élelmiszeripart, az italgyártókat, a csomagolóipari vállalatokat, a gumiabroncsgyártókat és az e-hulladékok kezelésének területét tömörítő európai szakmai szervvel közösen panaszolta be az Európai Bizottság főtitkáránál a környezetvédelmi termékdíj törvény miatt, és kérte, hogy kezdeményezzen kötelezettségszegési eljárást Magyarországgal szemben. A PRO EUROPE ügyvezetője a vidékfejlesztési miniszternek írt májusi levelében nyomatékosította, hogy az államtitkár hamis, nem valós tényeken nyugvó állításai félrevezeti az érdekelt feleket, mivel hamis képet ad a PRO EUROPE céljairól és értékeiről, és mindez ellenkező azzal, amit a szervezet a fenntartható környezetért tett. Mindez sértő mind a PRO EUROPE-ra és arra az ÖKO-Pannonra nézve is, amely a kiterjesztett gyártói felelősség (EPR) teljesítésében vállalt hatékony szerepet.

SWOT elemzés

Erősségek:	Gyengeségek:
▪ Az intézkedés felszámolta azt a lehetőséget, hogy a kötelezettek a jóval kisebb mértékű licenszdíj befizetésével kerüljék meg a termékdíj-befizetést. ▪ A hulladékok begyűjtésének és újrahasznosításának koordinációja egy kézbe került. ▪ A hulladékok begyűjtésének koordinációja az európai uniós	▪ Késlett az egyes hulladékok begyűjtése és hasznosítása, mert a közbeszerzési tendereztetés nem zajlott le időben. ▪ Az új termékdíj-rendszer adminisztrációs többletterhet rótt egyes kötelezett vállalkozásokra. ▪ Az intézkedés nem támogatja a kötelezettek saját teljesítést. ▪ Az új hulladékgazdálkodási rendszer jelentős üzletvesztéshez

újrahasznosítási kötelezettségek teljesítésének felelősséhez, azaz a magyar államhoz került. ▪ Az új rendszer kiszűri a korábbi rendszerben jellemző visszaélések (pl. hamis adatszolgáltatás) lehetőségét.	és ennek következtében elbocsátásokhoz vezetett a koordinátor társaságoknál, azaz rövidtávon munkahelyvesztő hatása volt. ▪ Az intézkedés miatt export esetén nehézkessé vált a termékdíj visszaigénylése és bonyolult lett a termékek Csomagolási katalógus szerinti besorolása. ▪ A termékdíj törvény egyik jelentős módosítását december végén fogadta el az Országgyűlés, így a cégek bizonytalan körülmények között vágtak neki az újévnek.
Lehetőségek:	Veszélyek:
▪ A központi koordináció lehetőséget ad arra, hogy a magyarországi hulladék-feldolgozó kapacitásokat az egyes hulladékáramok valós mértékéhez igazítsák. ▪ A termékdíj-mentesség megszüntetésével a teljes termékdíj-bevétel többszörösére nőhet, amely forrás a hulladékgazdálkodási infrastruktúra fejlesztésére fordítható. ▪ a rendszer tökéletesítésével és a teljesítési kiskapuk bezárásával a korábbinál jobb újrahasznosítási arányok érhetőek el.	▪ A termékdíj-mentesség intézményének megszűnése és a megnövelt termékdíjtételek visszafoghatják a kötelezett társaságok termelését. ▪ A megnövelt termékdíj áremelkedést okozhat az érintett fogyasztási cikkek esetében. ▪ A hazai termelő kibocsátók hátrányba kerülhetnek külföldi versenytársaikkal szemben. ▪ Európai uniós kötelezettségszegési eljárás indulhat, ha bebizonyosodik, hogy az új előírások diszkriminatívak, és nem felelnek meg az EU hulladékkezeléssel kapcsolatos rendelkezéseinek. ▪ Tovább késhetnek a közbeszerzési eljárások és így a begyűjtéssel és újrahasznosítással kapcsolatos szerződéskötések. ▪ Nőhet az illegális hulladéklerakás

	mértéke. ▪ A termékdíj-bevételt csak részben sikerül beszedni és a beszedett pénzösszeg nem fedezi az OHÜ működését. ▪ A nyilvántartási, vállalatirányítási rendszerek átalakítása többletterhet róhat a kötelezetteknek.
--	---

Nemzetközi hulladékszállítást ellenőrző akció

Intézkedés

A Vidékfejlesztési Minisztérium februárban elrendelt egy olyan akciót, amely a legális és illegális nemzetközi hulladékszállítást ellenőrzi. A tárca szeretné kiszűrni azokat a kamionokat, amelyek a menetlevelükön nem jelölik a veszélyes hulladékot szállítását. Álláspontjuk szerint ezzel elrettenthetők a szállítók attól, hogy a hulladék-szállítmányokat Magyarországon vagy az Európai Unió területén illegálisan lerakják, felhasználják. Az akció Röske, Parassapuszta, Záhony, Hegyeshalom, Rajka, Kelebia és Tompa határátkelőit érintette.

Fogadtatás és hatások

A Demeter II. nevű akcióban tíz nap alatt tíz szabálysértő teherfuvarozót kaptak el, és több mint 88 millió forint bírságot szabtak ki az Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főfelügyelőség munkatársai. A Nemzeti Adó- és Vámhivatallal (NAV) összehangolt ellenőrzés ideje alatt elkapott szabálysértőket csak a bírság kifizetése után fordították vissza a határról. 2012 májusában szakmai kritika érintette az intézkedést a Hulladékhasznosítók Országos Egyesületének (HOE) részéről. A HOE ügyvezető igazgatójának nyilatkozatában annak a véleményének adott hangot, hogy a kampány célt tévesztett, szerinte ugyanis a hatóságok sokszor a legális szállítmányok dokumentációját nézték át tüzetesen és alkalmazták a legnagyobb kiszabható bírságokat. Ennek mértéke a nem veszélyes hulladékok esetén tonnánként 200 ezer, veszélyes hulladékok esetén pedig egymillió forint is lehetett. A HOE ügyvezető igazgatója elmondta, hogy volt olyan akkumulátorhulladék-szállítmány, ahol egy egytonnás hibás tartály szivárgása miatt a szállítmány teljes tömege alapján szabtak ki 24 millió forintos bírságot. Egy másik példaként említette annak a papírhulladék-szállítmánynak a megrendelőjét, akit azért bírságoltak meg 18 millió forintba, mert bár a küldemény feladó- és célállomása is megfelelően fel volt tüntetve, a fuvarszervező személye jóhiszeműen

ugyan, de tévesen volt feltüntetve. Az igazgató szerint túlzó, amikor egy-egy teljesen szabályosan működő telepre egy év alatt 5-6 alkalommal száll ki ellenőrizni a hatóság anélkül, hogy bármilyen komolyabb rendellenességet találna, miközben van olyan vállalat, amely a fővárosban tíz hónapja vár arra, hogy az engedélye meghosszabbítására vonatkozó kérelmét elbírálják. Mindeközben nem hallani illegális telepek felszámolásáról és szállítmányok lefűléséről. Az ügyvezető szerint a hulladékszállítóknak az is gondot okoz, hogy a legkisebb pontatlanság esetén is hosszú napokig, vagy akár hetekig kénytelenek vesztegelni a határon a szállítmányok, ami komoly extra költségekkel jár.

SWOT elemzés

Erősségek:	Gyengeségek:
A kiszabott bírság költségvetési bevételt képez.	Az intézkedés kivitelezése során aránytalanul szigorú büntetés sújtotta a kisebb adminisztratív hibákat vétő fuvarozó vállalkozókat.
Lehetőségek:	Veszélyek:
A szűrőpróbaszerű ellenőrzések elrettenthetik a hulladékszállítókat az illegális hulladékimporttól és hulladéklerakástól.	Az ellenőrzés időtartama miatt előfordulhat, hogy a sokáig vesztegelnek az országhatáron szállítmányok, mindez költségnövekedéssel jár fuvarozói és megrendelői oldalon is.

Tervezett intézkedések

A hulladékról szóló törvényjavaslat és végrehajtási rendeletei

Intézkedés

Az általános vita lezárása után a hulladékról szóló törvényjavaslat parlamenti tárgyalását felfüggesztették és a Vidékfejlesztési Minisztérium megküldte a jogszabálytervezet az Európai Bizottságnak notifikációra. Vámosi Oszkár az Országos Hulladékgazdálkodási Ügynökség (OHÜ) ügyvezetőjének május bejelentése szerint azonban ekkorra már elkészült az a törvénytervezet végrehajtási rendeleteinek nagy része. A bejelentés szerint májusban a 36 jogszabály mintegy kétharmada már normaszöveg formájában volt, a fennmaradó rendeleteket a pedig 2012 júniusáig tervezték befejezni a szakemberek.

Fogadtatás és hatások

A törvényjavaslat végrehajtási rendelet-tervezeteinek előkészítése alkalmat adott arra, hogy ráirányítsa a figyelmet a törvényt előkészítő szakértői bázis munkájára. Az OHÜ ügyvezetője szerint előrelépésként és jelentős eredményként értékelhető a szakmai munka, hiszen a hulladékgazdálkodást szabályozó törvényhez 8 év alatt készültek el azok a végrehajtási rendeletek, amelyek nagy bizonytalanságot okoztak az ágazat jogi szabályozásában. A végrehajtási rendeleteket több mint 130 szakértő készítette elő a Vidékfejlesztési Minisztérium Környezetügyért Felelős Államtitkársága és a tárca háttérintézményeinek (OHÜ, zöldhatóságok, Országos Főfelügyelőség, Nemzeti Környezetügyi Intézet, nemzeti parkok) munkatársai köréből. Az eredményes szakmai munkának köszönhetően a hulladékról szóló lehet az első olyan törvény, amely a hozzá tartozó végrehajtási rendeletekkel együtt, várhatóan 2013. január 1-jén lép hatályba. A Kormány májusban kapta meg a hulladékról szóló törvénytervezetet az Európai Bizottság előtt ért tagállami kritikáit és a panasztételek részletes leírásait. A bejelentett tervezet vonatkozásában a véleményezésre rendelkezésre álló 3 hónapon belül a Bizottság megjegyzést tett, valamint Ausztria, Franciaország és Németország részletes véleményt fűzött a tervezethez. A részletes vélemények okán a tervezet elfogadásának és véleményezésének határideje további három hónappal 2012. július 2-áig került meghosszabbításra. A tervezett szabályozás kapcsán uniós jogi szempontból számos aggály merült fel. Ausztria a tervezet azon rendelkezését kifogásolta, amely szerint 2013. január 1-től a hulladékkezelés állami, illetve önkormányzati tulajdonú vállalatok kizárólagos hatáskörébe kerül. Az osztrák vélemény szerint a hulladékgazdálkodás államosítása nem egyeztethető össze a letelepedési és a szolgáltatásnyújtási szabadsággal. Fontos, hogy Ausztria álláspontja szerint ez a rendelkezés nem egyeztethető össze a belső piaci szolgáltatásokról szóló 2006/123/EK irányelvvel, illetve a szabályozás indoklása is

hiányzik. A fentiek tekintetében Ausztria arra kéri Magyarországot, hogy tartózkodjon a hulladékgazdálkodás államosításától.

Németország Ausztriához hasonlóan kifogásolta azt, hogy a hulladékkezelést a tervezet az állami, illetve önkormányzati tulajdonú vállalatoknak tartaná fenn. Ez a gyakorlat szerinte sérti a letelepedési szabadságot és a magántulajdonhoz való jogot. A német és osztrák cégek 1990 óta jelen vannak a magyar hulladékgazdálkodási piacon és a magántulajdonban lévő vállalatok a magyar lakosság 1/3-át érintő hulladékkezelést biztosítják, valamint 2012 elején 3000 munkavállalót foglalkoztattak. Az új tervezet szerint azonban 2015. január 1-től a szelektív hulladék háztartásoktól való begyűjtésére csak közszolgáltató lesz jogosult. A cégek véleménye a Bizottság megjegyzésével egybehangzó, vagyis az új szabályozással exporttilalom kerül szabályozásra, ami sérti az EUMSZ 35. cikkét (az exportra kivetett mennyiségi korlátozások, valamint minden ezzel azonos hatású intézkedés tilalma), és a szolgáltatásnyújtás szabadságának uniós alapelvével is összeférhetetlen. A fentiek tükrében Németország – Ausztriához hasonlóan – kérte Magyarországot, hogy tartózkodjon a hulladékgazdálkodási ágazat államosításától.

A francia hatóságok kiemelték, hogy a tervezet értelmében a hulladékimport tilalmához vezet az a szabályozás, miszerint a környezetvédelmi hatóság a hulladék szállítását (importját) megtilthatja, ha a hulladék szállítása hulladékégető-műbe irányul, illetve megállapítást nyer, hogy mindez a Magyarország területén képződött hulladék ártalmatlanítását tenné szükségessé. Véleményük szerint ez a feltétel jelentősen túlmutat az európai jogon, így szükségtelen. Ezekre való tekintettel a francia hatóságok kérték a rendelkezés módosítását vagy törlését. Franciaország ezen túlmenően úgy ítélte meg, hogy a tervezetben szereplő „feltöltés” fogalma értelmében minden feltöltés korlátozás nélkül hasznosítási műveletnek minősül anélkül, hogy figyelembe venné azt, hogy az uniós jog értelmében fő eredményeként hasznos célt kellene szolgálnia (pl. a hulladéknak vörösiszaplagúnákban történő elhelyezése a tervezet értelmében hasznosítási műveletnek minősülne). Ausztriához és Németország a Bizottsághoz hasonlóan jegyezte meg, hogy a hulladékgazdálkodási közszolgáltatási tevékenységet folytató szervezetekkel szemben támasztott, az állam, illetve települési önkormányzati többségi tulajdont előíró új követelmény a magánvállalkozások piacra való belépését akadályozza, és a versenyre negatív hatást gyakorol. A Bizottság ezért kiemelte, hogy a tervezetnek ezt a rendelkezését további vizsgálat alá vonja. Kifogásolta továbbá, hogy a hulladék helyben történő ártalmatlanítására vonatkozó rendelkezések exportkorlátozást jelentenek, és ez az előírás nagy valószínűséggel sérti az EUMSZ 35. cikkét, mely megtiltja az exportra kivetett mennyiségi korlátozásokat, valamint minden ezzel azonos hatású intézkedést.

A hulladékról szóló törvényjavaslat célja a hulladékokról szóló 2008/98/EK irányelv végrehajtása volt. Az irányelv határidőre történő átültetésének elmaradása miatt 2011-ben kötelezettségszegési eljárás indult Magyarország ellen, mivel az implementáció határideje

2010. december 12-e volt. A környezetvédelmi államtitkár májusban reagált Janez Potocnik uniós környezetvédelemért biztos áprilisi nyilatkozatára, amelyben kilátásba helyezte, hogy Magyarországnak naponta 27316 eurós (több mint 8 millió forintos) büntetést kell fizetnie, amiért nem adoptálta a hulladékokról szóló uniós keretirányelvet. Az Európai Bizottság ugyanis április végén jelentette be, hogy pénzügyi szankció kiszabását kéri az Európai Unió Bíróságától Magyarországra, Bulgáriára, Lengyelországra és Szlovákiára. A környezetvédelmi államtitkár szerint azonban Magyarországnak nem kell sem 90 millió eurós egyszeri, sem 27 ezer eurós napi büntetést fizetnie. Ugyanis a kitűzött határidőre valójában egyetlen tagállam sem tudta adoptálni az uniós irányelveket. Az átültetés késlekedése miatt 2012. januárban a bizottság még 23 uniós tagállam ellen indított kötelezettségszegési eljárást, igaz többségük időközben eleget tett kötelezettségének. Illés azt ígérte, Magyarország is gyorsabb lesz, mint a kilátásba helyezett brüsszeli eljárás, és az új hulladékgazdálkodási törvény már rég hatályban lesz, mire az uniós procedúra eljut a bírósági szakaszba. Illés rámutatott arra, hogy a szabályozás a prioritási lista elvárásai szerint készült, és többek között a megelőzés, valamint a szelektív hulladékgyűjtés kérdéseire is kiterjed.

SWOT elemzés

Erősségek:	Gyengeségek:
▪ A HKI átültetésére vonatkozó uniós kötelezettség teljesítése. ▪ A „hulladékhierarchia” és a „szennyező fizet” környezetvédelmi alapelvek meghonosítása a magyar jogrendszerben. ▪ Anyagi ösztönzők beépítése a hulladékok nagyobb arányú felhasználására, elterelés a hulladékok lerakással és égetéssel való ártalmatlanításától. ▪ Állami kontroll visszaszerzése a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás felett. ▪ A hulladékgazdálkodási közszolgáltatással foglalkozó társaságok indokolatlan mértékű profitszerzésének	▪ A javaslat rendelkezései nem egyértelműek a közszolgáltatást végző társaságok reprivatizációjának módjával kapcsolatban. ▪ A javaslat nincs teljes összhangban az Európai Unió szolgáltatások és termékek szabad áramlására vonatkozó alapelveivel. ▪ A javaslat nem oldja meg törvényi erővel a hulladékimport tilalmát.

megakadályozása. ▪ Még a törvényjavaslat elfogadása előtt elkészültek annak végrehajtási rendeletei.	
Lehetőségek:	Veszélyek:
▪ A lerakási járulék bevezetése költségvetési többletbevétel generálhat. ▪ A javaslat új munkahelyeket generálhat a hulladék-újrahasznosító ágazatban. ▪ A hulladék-égető művekből származó környezetterhelés csökkenhet a törvényjavaslat következtében. ▪ Megtakarítás jelentkezik a hulladéklerakókhoz kapcsolódó környezeti terhelés kezelésének költségeiben.	▪ Az állami és önkormányzati többségi tulajdonba kerülő közszolgáltatók nem tudnak gazdaságosan működni a rezsibefagyasztás fenntartása és a lerakási járulék együttes bevezetése mellett. ▪ A törvényjavaslat hatására akadozhat vagy leállhat a hulladékszállítási szolgáltatás. ▪ A kormány korábban megfogalmazott közpolitikai célkitűzésével szemben nem lesz fenntartható a szemétdíj-emelési tilalom. ▪ A javaslat veszélyezteti az egyes hulladékgazdálkodási beruházásokat megalapozó európai uniós és banki támogatási szerződésekben rögzített elvárt pénzügyi megtérülések teljesítését. ▪ A lerakási járulék bevezetése az illegális hulladéklerakást növelheti. ▪ Az import hulladék ártalmatlanításával foglalkozó magyarországi vállalkozások üzletet veszthetnek.

Kormányrendelet-tervezet a bioüzemanyag-termelés szabályozásáról

Intézkedés

A 2010 végén elfogadott fenntartható bioüzemanyag-termelés szabályozásáról szóló rendelet meghatározta, hogy 2014-től a benzinbe és a gázolajba kötelező 4,9 százalék bioüzemanyagot keverni. Az ezt módosító májusi kormányrendelet-tervezet 2014-ig tartaná életben ezt az arányt, míg 2015-re már 5,1 százalékra módosítaná. A tervezet egy másik rendelkezése értelmében a biomassza termelő csak a tulajdonában álló biomasszáról állíthatna ki igazolást, a valótlan tartalmú igazolás után pedig tonnánként 500 forint bírságot kellene fizetni. A májusi rendelettervezet azt is kimondta, hogy azt a biomassza kereskedőt, feldolgozót, vagy üzemanyag forgalmazót, aki felhívásra sem tesz eleget az adatszolgáltatási kötelezettségének, kizárható a bioüzemanyag üvegházhatású gázkibocsátási nyilvántartásból (BÜHG-ből). Az adatszolgáltatásnál a bírság valótlan adatonként 10 ezer forint, de legfeljebb 100 ezer forint lehet.

Fogadtatás és hatások

A valótlan tartalmú igazolásnak a tervezet megjelenésekor nem volt szankciója, ami a későbbi nagyszámú visszaélésekhez vezetett. A kormányrendelet-tervezet viszont az igazoláson szereplő mennyiség minden megkezdett tonnájához 500 forint bírságot rendelt, így várhatóan nagyobb visszatartó erőt jelent majd.

SWOT elemzés

Erősségek:	Gyengeségek:
A rendelet-tervezet az Európai Unió megújuló energia irányelvével összhangban határozza meg 2015-re a forgalomba kerülő üzemanyagok minimális elvárt biokomponensének arányát 5,1 százalékra.	A rendelet-tervezet nem rendel megfelelő mértékű hatósági kapacitást a biomasszával kapcsolatos adatszolgáltatások ellenőrzéséhez.
Lehetőségek:	Veszélyek:
Az intézkedés visszatartó hatású lehet azon biomassza-termelők számára, akik valótlan adatokat	Az intézkedés olyan beruházásokat ösztönöz (pl. bioetanol üzemek létrehozása),

közölnek az általuk termelt, begyűjtött biomassza eredetéről, mennyiségéről, minőségéről. ▪ Az intézkedés hozzájárulhat ahhoz, hogy az energetikai (pl. bioüzemanyag) felhasználásra szánt biomassza előállítása megfeleljen a fenntarthatósági szempontoknak.	amelyek a nemzetközi szakmai és politikai színtereken zajló, a bioüzemanyagok fenntarthatóságának értékelésével kapcsolatos vita miatt kockázatosak.
---	---

Kormányrendelet-tervezet a megújuló energia beruházások támogatásáról

Intézkedés

Egy májusban megjelent kormányrendelet-tervezet szerint a Kormány a megújuló energia beruházásokhoz tíz és ötven százalék közötti vissza nem térítendő támogatást ítélhet oda egyedi döntéssel. A támogatás intenzitása Észak-Magyarországon, Észak-Alföldön, Dél-Alföldön, és Dél-Dunántúlon ötven, Közép-Dunántúlon negyven, Nyugat-Dunántúlon és Pest megyében harminc, míg Budapesten a projekt költségei tíz százalékát tenné ki. A kedvezményezett területek között a megújuló energiaipar, a gyógyszer-, az elektronikai-, a jármű-, a gépípar mellett a regionális szolgáltató központok létesítésére vagy bővítésére és logisztikai beruházásokra is támogatást lehetne nyerni. A kisvállalkozások a felsoroltnál 20, a középvállalkozások 10 százalékkal magasabb támogatást kaphatnak. Egyedi beruházási támogatás az Európai Gazdasági Térség területén, vagy magyarországi székhellyel és fiókteleppel rendelkező jogi személyiségű, vagy jogi személyiség nélküli gazdasági társaságok, európai részvénytársaságok, valamint európai szövetkezetek részére lenne nyújtható. A támogatandó beruházások küszöbértéke minimum 10, de turisztikai befektetések esetén 50 millió euró is lehet. A döntés-előkészítés során olyan veendő szempontokat kell figyelembe venni, mint a beruházás GDP-re gyakorolt hatása, a létrehozandó új munkahelyek száma, vagy éppen a beruházó tartós magyarországi jelenléte.

Fogadtatás és hatások

A 2010-2012 közötti szakpolitikai megnyilvánulásokat figyelembe véve, az összes parlamenti párt egyetért az energetikai (megújuló energia felhasználás, energiahatékonyság) beruházások támogatásának szükségességéről. A Lehet Más Politika és a Jobbik szakpolitikusi együtt az érintett ipari szereplőkkel, az új kormány megalakulása óta folyamatosan szorgalmazza az energiahatékonysági beruházásokra fordítható források kibővítését. Az ilyen beruházások támogatását és általában a „zöld energiát” a lakosság nagy

része támogatja: egy 2012-es reprezentatív felmérése szerint a magyar lakosság 94,8 százaléka támogatja a megújuló energiaforrás-alapú energiatermelés alkalmazását, és mindössze 2,9 százalék ellenzi azt.² Az egyedi döntéssel való támogatásra vonatkozó rendelkezés azonban a korábbi hasonló intézkedések politikai visszhangját figyelembe véve hivatkozási alapot nyújthat az ellenzéki pártoknak, hogy ismételten a Fidesz-közelinek tartott nagyvállalkozók túlzott támogatása kapcsán tematizálják a közvéleményt.

SWOT elemzés

Erősségek:	Gyengeségek:
▪ Az energiahatékonysági és megújuló energiafelhasználás támogatásával a lakosság és a politikai pártok döntő többsége egyetért. ▪ Az egyedi döntés lehetővé teszi, hogy a kormány saját belátása szerint mérlegelje az egyes beruházásoknak a gazdaságra és a környezetre gyakorolt hatását.	▪ Az energetikai projektek egyedi döntéssel való támogatása csökkenti a döntési folyamat transzparenciáját.
Lehetőségek:	Veszélyek:
▪ Az energiahatékonysági és a megújuló energia beruházások támogatásával az intézkedés hozzájárulhat a munkahelyek teremtéséhez és az építőipar fellendítéséhez. ▪ Az energiahatékonysági és a megújuló energia beruházások támogatásával az intézkedés hozzájárul a nemzetközi klímavédelmi célkitűzések teljesítéséhez. ▪ Az intézkedés rezsiköltség-csökkenést eredményezhet közintézményekben, valamint	▪ Az egyedi döntésre irányuló rendelkezés hivatkozási alapot nyújthat az ellenzéki politikusoknak, hogy ismételten a Fidesz-közelinek tartott nagyvállalkozók túlzott támogatása kapcsán tematizálják a közvéleményt. ▪ Nem állítható bizonyossággal, hogy megfelelő számban találhatóak, olyan magyar tulajdonú projekt-csapatok, amelyek rendelkeznek a több tízmillió eurós támogatások lehívásához szükséges önrésszel.

² A Századvég Gazdaságkutató Zrt. 2012. júliusi közvélemény-kutatása alapján.

javíthatja az energia-intenzív iparágak szereplőinek versenyképességét.	
---	--

A géntechnológiai tevékenységről szóló 1998. évi XXVII. törvény módosításáról szóló törvényjavaslat

Intézkedés

2012. május 18-án a Kormány nevében Fazekas Sándor nyújtotta be a géntechnológiai tevékenységről szóló 1998. évi XXVII. törvény módosításáról szóló törvényjavaslatot. A törvény módosítása a géntechnológiai tevékenységgel, annak mezőgazdasági és élelmiszer-előállítási alkalmazásával kapcsolatos egyes kérdésekről és az ezeket érintő magyar stratégiáról szóló 53/2006. (IX.29.) OGY határozatra és a kormányzati szervezetalakítással összefüggő törvénymódosításokról szóló 2006. évi CIX. törvényre figyelemmel vált szükségessé. A Gtv. 2006. évi CVII. törvény legutóbbi módosítására a jogharmonizáció miatt vált szükségessé, de eközben bekerült a törvénybe a hagyományos módon és ökológiai gazdálkodással termesztett növények, illetve géntechnológiával módosított növények egymás mellett való termesztésének (koegzisztencia) feltételei is. Az 53/2006. (XI. 29.) OGY határozat 4. pontjában az Országgyűlés felkérte a Kormányt, hogy a géntechnológiai tevékenységről szóló 1998. évi XXVII. törvény folyamatban lévő módosításának elfogadását követően a benyújtott, külön notifikációs eljárást igénylő módosító indítványok figyelembevételével vizsgálja meg azt, hogy milyen további pontosítások építhetők be az egymás melletti termesztés szabályai közé. Ezen belül különös tekintettel vegye szemügyre: a fajtatulajdonosok együttműködési kötelezettségének és a független vizsgálatok lefolytatásának szabályozását, a szomszédos gazdálkodók, a helyi közösségek, önkormányzatok és régiók önrendelkezési jogának és vállalkozási szabadságának érvényesítését, az ökológiai gazdálkodást folytatók érdekeinek védelmét, a felelősségi szabályok részletesebb kidolgozását, az izoláció területi és technológiai problémáinak megnyugtató megoldását, a génbanki területek védelmét, a fogyasztók informálását és érdekeik érvényesítését. A javaslat az áruk és szolgáltatások szabad áramlásának biztosításával összefüggésben egyes európai uniós jogi aktusokban előírt bejelentési, értesítési, tájékoztatási és jelentéstételi kötelezettségek teljesítéséről szóló 102/2009. (V. 11.) Korm. rendelet hatálya alá tartozik. Az előzetes bejelentési kötelezettségnek a Kormány eleget tett.

Fogadtatás és hatások

A szabályok kialakítására azért vált szükségessé, hogy az Európai Bizottságnak a magyar moratóriumra vonatkozó esetleges kedvezőtlen döntése esetén az Európai Unióban engedélyezett géntechnológiával módosított növényfajták ne kerülhessenek korlátlanul Magyarországon köztermesztésre.³ A törvényjavaslat parlamenti tárgyalása közben nem alakult ki számottevő vita, mivel az ellenzéki képviselők is vagy támogatták, vagy tartózkodtak a javaslattal kapcsolatos állásfoglalástól.

SWOT analízis

Erősségek:	Gyengeségek:
▪ A törvény alkalmas arra, hogy az Európai Bizottságnak a magyar GMO moratóriumra vonatkozó esetleges kedvezőtlen döntése esetén az Európai Unióban engedélyezett géntechnológiával módosított növényfajták ne kerülhessenek korlátok nélkül köztermesztésre Magyarországon. ▪ az intézkedés tartalma általános támogatottságot élvez a magyar lakosság, a környezetvédelmi szervezetek és a politikai pártok között.	
Lehetőségek:	Veszélyek:
▪ Az intézkedés hozzájárulhat a GMO-mentes magyar agrárium hosszú távú fenntartásához.	▪ Abban az esetben, ha az Európai Bizottság megsemmisítteti a magyar GMO-védzáradékot, valószínűsíthető, hogy a törvényjavaslatban lefektetett korlátozásokat is vizsgálat alá vonja. ▪ Abban az esetben, ha az Európai Bizottság megsemmisítteti a

³ http://www.vedegylet.hu/doc/GM_kerekasztal16.pdf

	tagállami GMO-védzáradékokat, azok a tagállamok versenyhátrányba kerülhetnek, amelyek egyoldalúan korlátozzák saját területükön a genetikailag módosított növények termesztését, és így alacsonyabb termésátlagokat érnek el.
--	--

Külpolitika és nemzetközi kitekintés

Az EU többéves pénzügyi keretének környezetvédelmi vonatkozásai

Illés Zoltán államtitkár a Környezetpolitika a többéves pénzügyi keret tükrében című konferencián ismertette az európai uniós támogatáspolitikai környezetvédelmi vonatkozásaival kapcsolatos álláspontját. Eszerint Magyarország érdeke, hogy több pénzt használjon fel az uniós költségvetésből saját céljaira, így a környezetvédelmi elképzelések megvalósítására. A LIFE+ program, amely a környezetvédelmi politikával és szabályozással kapcsolatos projekteket finanszírozza 2,7 milliárd eurót biztosít majd a következő pénzügyi időszakban. Ebből mintegy 900–1000 millió euró fordítható környezetvédelmi célokra, illetve klímaváltozás elleni küzdelemre. Ezek a források az Európai Unió elvárásaival és a magyar érdekekkel összhangban a biodiverzitás megőrzése mellett és a környezetvédelmi prioritások (természetvédelem, vízügyek, állatvédelem) figyelembevételével használhatók fel. A közös agrárpolitika zöldítése Magyarország számára elfogadható célkitűzés, ha a gazdálkodók terhei emiatt nem nőnek.

Az Európai Unió Energiahatékonysági Irányelve

Jelentős változások következhetnek a magyar gazdaságban akkor, ha 2012 első felében az EU dán elnöksége el akarja fogadtatni az új Energiahatékonysági Irányelvet (EI).⁴ A májusban bemutatott tervezet fontos javaslata, a középületek évi három százalékának energetikai felújításának automatizmusa, amellyel hatszorosára nőhetne a felújított középületek száma Magyarországon. Másik lényeges elem a „szolgáltatói energiahatékonysági kötelezettség”, mely betartásával az energiaszolgáltatók évi 1,5 százalékos fogyasztás-csökkenés elérésére kötelezhetők, elsősorban az energiahatékonysági beruházások támogatásával.

Vízügyi együttműködés Szaúd-Arábiával

2012. május 7-én kölcsönös szakembercserében és egyéb vízügyi projektek távlati megvalósításában állapodott meg Illés Zoltán és Abdullah Al Hussayen, Szaúd-Arábia víz- és villamosenergia-ügyi minisztere.⁵ Az egyezséggel a mélységi, felszín alatti vizek fokozottabb felhasználásában és a felhasznált víz kezelésében rejlő együttműködési lehetőségek felkutatását vállalták az aláíró felek. A szaúdi tárcavezető szerint Magyarország világviszonylatban kiemelkedő tevékenységet végez, jelentős tapasztalatokkal rendelkezik a kommunális vízfelhasználás során történő felszín alatti vízhasznosításában.

⁴ http://www.piacprofit.hu/klimablog/tobb_felujitas_uj_munkahelyek_uj_forrasok/

⁵ <http://www.vg.hu/vallalatok/energia/vizugyi-egyuttmukodes-szaud-arabiaval-374469>